

Όνοματεπώνυμο:

Μάθημα: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ύλη: Ενότητες 1^η, 2^η

Επιμέλεια διαγωνίσματος: Ελένη Φαϊτού

Αξιολόγηση: /100

Απόσπασμα από το μυθιστόρημα *Ματωμένα χρώματα της Διδούς Σωτηρίου*

Ός τα δεκάξι μου χρόνια παπούτσι δεν φόρεσα, μήτε καινούργιο ρούχο. Ο πατέρας μου μιαν έγνοια είχε, ν' αποκτήσει πολλά χωράφια, λιόδεντρα και συκοπερίβολα. Η μάνα μου έκανε δεκατέσσερις γέννες, μα της ζήσαν μόνο εφτά παιδιά κι από τούτα τα τέσσερα της τα φάγαν οι πόλεμοι.[...] Η μάνα μου ήταν τρυφερή και υπομονετική γυναίκα. Η κακοτροπιά του άντρα της δεν την έκανε να στέκει πάντα σούζα, με τον καλό λόγο και το χαμόγελο στ' αχείλι: «Στον αράθυμο τον άντρα, έλεγε, σα δεν εναντιώνεσαι τον έχεις σκλάβο». Τώρα τι σόι σκλάβο είχε τον πατέρα, μονάχα κείνη το 'ξερε που έκανε μαζί του ένα λόχο παιδιά. Ωστόσο μια φορά, μια και μοναδική, του εναντιώθηκε. Τον είδε να με χτυπάει με τόση μανία, που το αίμα έτρεχε βρύση από τη μύτη και το στόμα μου. Τότες μπήκε στη μέση, άνοιξε τα χέρια της σαν φτερούγες και με δακρυσμένα μάτια του είπε τρομαγμένη: -Άμοιρε, θα το χαλάσεις το σπλάχνο σου![...]

Στο σπίτι δύο εξουσίες υπολογίζαμε όλοι: του Θεού και του πατέρα, γιατί μ' αυτές είχαμε δέσει την ύπαρξή μας. Τη μάνα μας τήνε βλέπαμε σαν το σκεπασμένο ήλιο, που τονε μαντεύεις, μα οι αχτίδες του δε φτάνουνε ίσαμε σένα να σε ζεστάνουνε. Ποτέ της δεν έβρισκε καιρό να μας χαϊδέψει, να μας πάρει στα γόνατά της και να μας πει ένα παραμύθι. Ξύπναγε ολοχρονίς χαράματα, άναβε φωτιά, έσθινη τσουκάλι, να προκάνει τόσα στόματα. Ύστερα είχε πάντα στην κούνια κ' ένα μυξάρικο να τσιρίζει. Είχε να φροντίσει τα ζωντανά, να βάλει σκάφη, να ζυμώσει, να πλύνει, να γυροφέρει το νοικοκυριό, να πιάσει βελόνι· όλο το χωριό μιλούσε για την πάστρα και τη νοικοκυροσύνη της.

Η αλήθεια είναι πως και το γέρο μου τον σέβονταν ο κόσμος, γιατί κρατούσε λόγο, ήταν τίμιος στο αλισβερίσι, φιλόξενος και προκομμένος. Τόνη σήκωνε πολύ κ' η αρχοντοκαμωσιά του, ψηλόλιγνος καθώς ήτανε και σγουρομάλλης, με βαθιά γαλάζια μάτια και στρωτά γερά δόντια, που τα πήρε ατόφια στον τάφο του. Για τούτο και καμάρωνα όταν οι γειτόνισσες λέγανε στη μάνα μου: «Ο γιος σου, ο Μανώλης, είναι φτυστός ο μπάρμπα Δημητρός».

Νύχτα, με τ' άστρα σηκωνόταν ο πατέρας απ' το γιατάκι του. Πρωτόβαζε τη φέσα του κι απέ την τσόχινη βράκα του, τα τουζλούκια και τα ποδήματά του. (Κάλτσες δε φορούσε· έλεγε πως τον στενοχωρούσανε και τον βλάφτανε στην υγεία του). Νιβόταν με θόρυβο. Έκανε το σταυρό του μπρος στα κονίσματα. Καψάλιζε λίγο σταρένιο ψωμί στη θράκα, το βουτούσε στο μπρούσκο και το 'κανε κρασοψυχιά, έτρωγε και καμιάν ελιά, φτούσε το κουκούτσι και λίγες βρισιές μαζί για το γούρι και ξεκινούσε στητός κι ανάλαφρος για τα χτήματα.

Δούλευε δεκάξι με δεκαοχτώ ώρες δίχως να ξαποστάσει. Σήκωνε μοναχός του γομάρια εξήντα εβδομήντα οκάδες, μα ποτέ δεν τον άκουγες να βαρυγκομήσει. Η τσάπα και τ' αλέτρι γίνονταν υπάκουα στο χέρι του. Τα ζωντανά τον τρέμανε και τον αγαπούσανε συνάμα, γιατί τα φρόντιζε περισσότερο απ' όσο φρόντιζε εμάς.

Με το σούρουπο γύριζε στο σπίτι δίχως να σταθεί σε καφενέ. Έπιανε το μπουκάλι το ρακί, κατέβαζε κάμποσες γερές ρουφηξιές, έτρωγε το φαΐ που του φύλαγε η μάνα. Κατά την περίσταση έδερνε δυο τρεις από μας κ' έπεφτε μπαϊλντισμένος στον ύπνο, να ρουχαλίζει και να τρέμει ο τόπος. Κουβέντα δεν τού 'παιρνες ούτε Κυριακή ούτε χρονιαρά μέρα. Κανένας μας δεν τολμούσε να μιλήσει μπροστά του· είχαμε μάθει να τα λέμε όλα με τα μάτια, τους

θυμούς, το παράπονο, τις πονηριές ή τις χαρές μας. Μόνο σαν τύχαινε να βρίσκεται στα κέφια του, Κυριακή, που καθόμαστε ολόκληρη η φαμελιά σε τραπέζι, τότες τ' άρεζε να σηκώνει εμένα που μ' έβλεπε πάντα σαν τον γραμματιζούμενο του σπιτιού, να λέω το «Πάτερ ημών».

*μπαϊλντισμένος: κουρασμένος *γιατάκι: στρώμα *τουζλούκια: μάλλινες περικνημίδες *γομάρι: φορτίο

ΑΣΚΗΣΗ 1^η: Να δώσετε ένα τίτλο στο απόσπασμα. (5 μονάδες)

ΑΣΚΗΣΗ 2^η: Να βρεθούν τα **υποκείμενα** των παρακάτω προτάσεων και η **μορφή** τους.

- Απαγορεύεται να καπνίζετε εντός του καταστήματος.
- Το αύριο με φοβίζει.
- Το θυμό του πατέρα φοβούνται τα παιδιά.
- Οι εργαζόμενοι δεν επιτρέπεται να μείνουν απλήρωτοι τα Χριστούγεννα.
- Εμείς δεν σκοπεύουμε να αργήσουμε στο μάθημα.

(32 μονάδες)

ΑΣΚΗΣΗ 2^η: Να βρεθούν οι εγκλίσεις των ρημάτων (οριστική, υποτακτική, προστακτική)

- Σου απαγορεύω να φύγεις.
- Σήκω στον πίνακα.
- Περιγράψτε την πρώτη σας μέρα στο σχολείο.
- Έχουμε ζήσει πολλά μαζί.
- Θα αργήσεις πολύ;
- Να κάνετε τις ασκήσεις σας.
- Το καλοκαίρι θα έχω φύγει από την πόλη.

(8 μονάδες)

ΑΣΚΗΣΗ 4^η : Να βρείτε με ποιο τρόπο αναπτύσσεται η παρακάτω παράγραφος (σύγκριση-αντίθεση,παραδείγματα,ορισμός,αιτιολόγηση,αίτιο-αποτέλεσμα,αναλογία,διαίρεση).

“ Ο όρος πολυπολιτισμικότητα αναφέρεται συνήθως στο πλέγμα των πρακτικών προβλημάτων και των δικαιολογικών διλημάτων τα οποία θέτει ενώπιον μας το πραγματικό δεδομένο της συνύπαρξης πολιτισμικά διαφοροποιημένων κοινωνικών ομάδων, όταν εκδηλώνεται στο πλαίσιο ενός οργανωτικά ενιαίου πολιτικού μορφώματος, εντός του οποίου το προνόμιο του καταναγκασμού ασκείται από μίαν ομάδα που εκφράζει μία και μόνη πολιτισμική εκδοχή. ”

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/sas/article/viewFile/607/607>

(10 μονάδες)

ΑΣΚΗΣΗ 5^η : Να γίνουν οι χρονικές αντικαταστάσεις.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	εκλέγεται	
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ		
ΕΞ.ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ		
ΣΤΙΓΜ.ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ		
ΑΟΡΙΣΤΟΣ		
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ		έχουμε εμπνεύσει
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ		
ΣΥΝΤ.ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ		

(20 μονάδες)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ: Σε ένα κείμενο 200-250 λέξεων να σχολιάσετε τις διαφορές που έχει μια σύγχρονη οικογένεια από μια παλαιότερης μορφής οικογένεια (όπως αυτή του κειμένου), **ως προς τις σχέσεις των μελών της.**[η θέση του πατέρα, της μητέρας, η σχέση των παιδιών με τους γονείς τους]

ΔΟΜΗ

- Στον πρόλογο θα σχολιάσετε το γεγονός της αλλαγής μέσα στο χρόνο. Η σύγχρονη οικογένεια διαφέρει από την παλιά.
- Στο κυρίως θέμα μπορείτε να κάνετε 2 παραγράφους.
- Στην 1^η να περιγράψετε την παλαιάς μορφής οικογένεια παίρνοντας ιδέες από το κείμενο.
- Στην 2^η να περιγράψετε τη σύγχρονη. Οι ρυθμοί ζωής έχουν αλλάξει, η μητέρα εργάζεται ,τα παιδιά δεν έχουν αυτή τη σχέση υποταγής με τον πατέρα, η χρήση βίας είναι καταδικαστέα....
- Στον επίλογο βάλτε ένα δικό σας σχόλιο για την αλλαγή.

(25 μονάδες)